

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Ing. N. P.**, zastoupeného JUDr. Jaroslavem Dobrem, advokátem se sídlem Čelakovského sady 8, Praha 2, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2, Praha 1, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 7. 2007, č. j. MHMP 229121/2007, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2008, č. j. 2 Cad 59/2007 – 40,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2008, č. j. 2 Cad 59/2007 – 40, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému advokátu stěžovatele, JUDr. Jaroslavu Dobrovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 800 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se včas podanou kasační stížností domáhá zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, odboru sociální péče a zdravotnictví, ze dne 13. 7. 2007, č. j. MHMP 229121/2007. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části Praha 11, odboru sociálních věcí a zdravotnictví, ze dne 26. 4. 2006, č. j. ODSPP/2006/844/ŠM, kterým prvoinstanční správní orgán nepřiznal žalobci jednorázovou dávku sociální péče na období měsíce listopadu 2006.

Městský soud v Praze vycházel z následujícího skutkového stavu:

Žalobce podal dne 28. 11. 2006 žádost o poskytnutí dávky sociální péče za listopad 2006. Usnesením ze dne 20. 12. 2006 byl žalobce Městskou částí Praha 11, odborem sociálních věcí a zdravotnictví, vyzván ke sdělení termínu, kdy bude možno provést v žalobcově bytě sociální šetření majetkových poměrů do 8 dnů od doručení výzvy. V této výzvě byl rovněž poučen o tom, že pokud tak neučiní, může být dle § 7 odst. 2 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti (dále jen „zákon o sociální potřebnosti“), jeho žádost zamítnuta. Na tuto výzvu žalobce nijak nereagoval, proto Úřad městské části Praha 11 dne 26. 4. 2007 pod čj. ODSPP/2006/844/ŠM žalobci podle § 7 odst. 2 zákona o sociální potřebnosti jednorázovou dávku sociální péče na období listopad 2006 nepřiznal.

Podané odvolání žalovaný zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. Žalobce podle něj neosvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku sociální péče, neboť přes výzvu správního orgánu neoznámil termín pro provedení sociálního šetření. K odvolacím námitkám nebylo podle žalovaného možno přihlídnout.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl Městský soud v Praze k závěru o nedůvodnosti podané žaloby. Správní orgán řádným způsobem vyzval žalobce ke sdělení termínu k provedení sociálního šetření v bytě za účelem zjištění poměrů pro rozhodnutí o dávce a upozornil žalobce na následky neumožnění sociálního šetření. Na výzvu správního orgánu pak žalobce nereagoval a sociální šetření v bytě správnímu orgánu neumožnil. Námitce, podle níž byly majetkové poměry žalobce dostatečně zjištěny v rámci exekučního řízení, které bylo proti němu opakovaně vedeno v letech 2006 a 2007 a které bylo vždy zastaveno z důvodu nezjištěného majetku, soud nepřisvědčil. Řízení ve věci výkonu rozhodnutí se podle něj týká jiné záležitosti žalobce, protože nepokrývá zcela zjištění jeho majetkových poměrů pro potřeby přiznání dávky. Výkon rozhodnutí byl nařízen pro nesplnění povinnosti žalobce a i když byl opakovaně bezúspěšný, bylo to dáno tím, že exekuční orgán v bytě žalobce nezjistil žádný majetek, který by spadal do výkonu rozhodnutí. Exekuční řízení je pouze zjištěním majetku podléhajícího výkonu rozhodnutí a neúspěšnost zajištění takového majetku nemůže nahradit sociální šetření v žalobcově bytě za účelem rozhodnutí o požadované dávce. Zastavení výkonu rozhodnutí pouze dokládá, že v době, kdy se do bytu žalobce dostavil exekutor, zde nebyl zjištěn žádný majetek, který by podléhal výkonu rozhodnutí. Soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2007, čj. 3 Ads 83/2007 - 98, www.nssoud.cz.

Rozsudek Městského soudu v Praze napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, ve které uplatnil důvody vymezené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Je toho názoru, že správní orgány obou stupňů přistupují k jeho osobě formalisticky, aniž by zkoumaly souvislosti a podmínky pro přiznání příslušných dávek. Byť pak krajský soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Ads 83/2007, přesto stěžovatelovu žalobu zamítá. Nejvyšší správní soud přitom v uvedeném rozsudku zaujal stanovisko, podle kterého nelze z aplikovaných ustanovení zákona o sociální potřebnosti dovodit bezpodmínečnou nutnost provedení sociálního šetření v bytě žadatele o dávku v každém správním řízení za každých okolností. Sociální šetření je podle tohoto názoru citelným zásahem do soukromí žadatele a může jím být takto vnímáno. Opakované šetření v krátkých časových intervalech tímž orgánem státní správy tedy může podle okolností vykazovat znaky šikanózního jednání, resp. zneužití mocensky nadřazeného postavení úřadu.

U stěžovatele proběhlo v minulosti jak místní šetření příslušných správních orgánů, šetření orgánu sociálně právní ochrany dětí a také opakovaně šetření v rámci exekučního řízení. Zejména naposledy uvedená šetření se pak vztahují k majetkovým poměrům stěžovatele, vycházejí z nich listinné doklady stěžovatelem v tomto řízení předložené a tyto doklady mohou plnohodnotně osvědčit jeho majetkové poměry. Stěžovatel odkázal na rozsudek zdejšího soudu ze dne 19. 2. 2009, čj. 3 Ads 133/2008 - 70, www.nssoud.cz. Soud podle stěžovatele pochybil také v tom, že zamítl jeho návrh na výslech příslušné pracovnice prvoinstančního správního orgánu.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v rozsahu stěžovatelem uplatněných stížných bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatel napadá rozsudek Městského soudu v Praze z důvodu vymezeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., konkrétně pro vadu řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

Podle § 1 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti se považuje občan za sociálně potřebného, jestliže jeho příjem nedosahuje částek životního minima stanovených zvláštním zákonem a nemůže si tento příjem zvýšit vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu nebo z jiných vážných důvodů vlastním přičiněním.

Podle odstavce 3 tohoto ustanovení se zvýšením příjmu vlastním přičiněním rozumí zvýšení příjmu a) vlastní prací, b) řádným uplatněním zákonných nároků a pohledávek a c) prodejem nebo jiným využitím vlastního majetku. Splnění podmínky spočívající v prodeji nebo jiném využití vlastního majetku se pak nevyžaduje mimo jiné u movitých věcí, které nepodléhají výkonu rozhodnutí podle zvláštního zákona (odkaz na §§ 321 a 322 občanského soudního řádu). Podle § 322 odst. 1 o. s. ř. se z věcí, které jsou ve vlastnictví povinného, nemůže týkat výkon rozhodnutí těch, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly.

Podle § 7 odst. 1 zákona o sociální potřebnosti je žadatel o dávku sociální péče nebo příjemce dávky sociální péče povinen osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, dát písemně souhlas k ověření těchto skutečností a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav. Tato povinnost platí obdobně pro společně posuzované osoby.

Podle § 7 odst. 2 citovaného zákona nesplní-li žadatel o dávku, příjemce dávky nebo společně posuzovaná osoba ve lhůtě stanovené příslušným orgánem povinnosti uvedené v odstavci 1, může být po předchozím upozornění žádost o dávku sociální péče zamítnuta, výplata dávky sociální péče zastavena nebo dávka sociální péče odejmuta.

Podle § 50 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), mohou být podklady pro vydání rozhodnutí zejména návrhy účastníků, důkazy, skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti, podklady od jiných správních orgánů nebo orgánů veřejné moci, jakož i skutečnosti obecně známé.

Podle odst. 4 citovaného ustanovení pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní orgán závazný, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

Podle § 51 odst. 1 správního řádu lze k provedení důkazů užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek.

O věci uvažil Nejvyšší správní soud takto:

Již dříve Nejvyšší správní soud judikoval, že majetkové poměry žadatele o dávku sociální péče podle zákona o sociální potřebnosti [s ohledem na § 1 odst. 3 písm. c) tohoto zákona], není nutno ověřovat místním šetřením v jeho bytě bezpodmínečně ve všech případech, kdy je ve vztahu k němu rozhodováno. Skutečnosti ověřované tímto způsobem lze prokázat i jiným důkazním prostředkem (např. úřední listinou), případně mohou být správnímu orgánu známy z předchozí úřední činnosti (podle rozsudku ze dne 19. 02. 2009, čj. 3 Ads 133/2008 - 70, www.nssoud.cz).

Podle citovaného rozhodnutí je místní šetření jedním z prostředků, které má správní orgán k dispozici za účelem ověření rozhodných skutečností. V případě řízení o dávku sociální pomoci je takové šetření prováděno s cílem zjistit skutečné sociální a majetkové poměry žadatele, zejména s ohledem na § 1 odst. 3 písm. c) zákona o sociální potřebnosti, tedy zda nemá žadatel možnost zvýšení příjmu prodejem nebo jiným využitím vlastního majetku. Přitom zákon v odstavci 4 téhož ustanovení doplňuje, že prodej nebo jiné využití vlastního majetku se nevyžaduje, pokud by se jednalo o movité věci nepodléhající výkonu rozhodnutí.

Na základě výše uvedeného pak dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že „protokoly o bezvýslednosti soupisu“ sepsané soudním vykonavatelem v místě žadatelova bydliště v rámci exekučního řízení mohou podle okolností vyloučit potřebu provedení sociálního šetření, neboť prokazují tytéž skutečnosti, které jinak správní orgán ověřuje právě cestou místního šetření. *„Předmětem zájmu soudního vykonavatele, stejně jako orgánu sociální péče, je zjistit, zda, a pokud ano, jakými movitými věcmi je vybaven byt stěžovatele. Pokud tedy stěžovatel předložil v průběhu správního řízení výše citované listiny (prokazující jeho faktickou nemajetnost), bylo povinností správního orgánu se těmito zabývat jako standardními důkazy ve smyslu § 53 správního řádu, jejich obsah vyhodnotit a do odůvodnění rozhodnutí zahrnout úvahu o tom, co bylo možno z těchto důkazů pro danou věc vytěžit.“*

Městský soud v Praze tedy zjevně pochybil, pokud namítané listiny shledal pro dané správní řízení nepoužitelnými. Povinností správního orgánu naopak bylo tyto listiny si od stěžovatele vyžádat (nejsou součástí správního spisu), zvážit jejich význam pro projednávanou věc a podle okolností (relevance obsahu navržených listinných důkazů) buď na provedení místního šetření trvat, nebo na základě těchto listin ve věci rozhodnout. Důvod kasační stížnosti vymezený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. je tedy naplněn.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je tento soud vázán názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne také o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Ustanovenému zástupci stěžovatele náleží v souladu s § 11 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za jeden úkon právní služby učiněný v řízení o kasační stížnosti, tj. písemné podání soudu, ve výši 500 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky, celkem tedy 800 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese dle ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 11. června 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu